

RETTENS KENDELSE (Anden Afdeling)

4. maj 2005 *

I sag T-86/03,

Holcim (Frankrig) SA, tidligere Groupe Origny SA, Paris (Frankrig), ved avocat M.-P. Hutin-Houillon, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøger,

mod

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved R. Lyal og C. Ingen-Housz, som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøgt,

angående en påstand i henhold til artikel 233 EF og artikel 288 EF om erstatning for det tab, sagsøgeren angiveligt har lidt som følge af Kommissionens afvisning af at betale morarenter til selskabet af det beløb, der blev tilbagebetalt til opfyldelse af en af Retten afsagt dom, som annullerede den beslutning, hvorved selskabet var blevet pålagt en bøde,

* Processprog: fransk.

har

DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS RET
I FØRSTE INSTANS (Anden Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, J. Pirrung, og dommerne N.J. Forwood og S. S. Papasavvas,

justitssekretær: H. Jung,

afsagt følgende

Kendelse

Faktiske omstændigheder

- 1 Den 30. november 1994 vedtog Kommissionen beslutning 94/815/EF om en procedure i henhold til EF-traktatens artikel 85 (sag IV/33.126 og IV/33.322 — Cement) (EFT L 343, s. 1, herefter »cement-beslutningen«), hvorved den bl.a. fastslog, at Cedest SA havde medvirket i en række overtrædelser på EF's cementmarked og pålagde selskabet en bøde på 2 522 000 ECU.
- 2 Ved stævning registreret på Rettens Justitskontor den 17. februar 1995 under nummer T-38/95 anlagde Groupe Origny SA (herefter »Origny«), som var indtrådt i Cedests rettigheder, et annullationssøgsmål til prøvelse af denne beslutning.

- 3 Den 5. maj 1995 betalte Origny den bøde, Cedest var blevet pålagt.
- 4 Ved dom af 15. marts 2000 i sagen Cimenteries CBR m.fl. mod Kommissionen, kaldet »cement-dommen« (forenede sager T-25/95, T-26/95, T-30/95 — T-32/95, T-34/95 — T-39/95, T-42/95 — T-46/95, T-48/95, T-50/95 — T-65/95, T-68/95 — T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 og T-104/95, Sml. II, s. 491), annullerede Retten bl.a. artikel 1, artikel 3, stk. 3, litra a), og artikel 9 i cement-beslutningen i forhold til Origny og tilpligtede Kommissionen at betale sagsomkostningerne i sag T-38/95.
- 5 Ved fax af 24. maj 2000 fremsendte Origny, sammen med detaljerede oplysninger vedrørende den bankkonto, hvorpå tilbagebetalingen af hovedstolen på 2 522 000 EUR i medfør af cement-dommen skulle indsættes, en opgørelse over de morarenter, som ifølge selskabet var påløbet dette beløb i perioden fra den 7. maj 1995 indtil tilbagebetaling af hovedstolen, til Kommissionen.
- 6 Den 27. juli 2000 overførte Kommissionen til førnævnte konto 2 522 000 EUR. Derimod efterkom Kommissionen ikke kravet vedrørende morarenter.
- 7 Ved skrivelse af 16. november 2000 til Kommissionen gentog Origny sit krav om betaling af morarenter ved fremlæggelse af en ny opgørelse pr. 27. juli 2000.
- 8 Ved skrivelse af 29. december 2000 svarede Kommissionen Origny, at det var Kommissionens opfattelse, at den ikke havde ret til at udbetale de krævede renter af den grund, at der ikke var nogen fællesskabsbestemmelse eller noget almindeligt retsprincip, som foreskrev betaling af morarenter i et tilfælde som det foreliggende.

- 9 Ved dom af 10. oktober 2001, *Corus UK mod Kommissionen* (sag T-171/99, Sml. II, s. 2967, herefter »Corus-dommen«), fastslog Retten, at Kommissionen i et tilfælde, hvor den bøde, som er pålagt en virksomhed for overtrædelse af EKSF-traktatens konkurrenceregler, ophæves eller nedsættes, i henhold til artikel 34, stk. 1, andet punktum, KS er forpligtet til at tilbagebetale ikke blot det fejlagtigt erlagte beløb, men også morarenter af dette beløb (jf. præmis 52 og 53).
- 10 Ved skrivelse af 21. marts 2002 til Kommissionen anførte Origny med henvisning til *Corus-dommen*, at Kommissionen ved ikke at tillægge selskabet morarenter af den hovedstol, der var tilbagebetalt som følge af *cement-dommen*, havde undladt at gennemføre en til dommens opfyldelse nødvendig foranstaltning, jf. artikel 233 EF. Selskabet opfordrede følgelig Kommissionen til at foretage en ny vurdering af selskabets krav.
- 11 Kommissionen besvarede ikke denne skrivelse og heller ikke en rykkerskrivelse af 3. juni 2002.

Retsforhandlinger og parternes påstande

- 12 Ved stævning indleveret til Rettens Justitskontor den 6. marts 2003 har sagsøgeren anlagt nærværende sag i henhold til artikel 233 EF og 288 EF.
- 13 Sagsøgeren har nedlagt følgende påstande:

— Kommissionen tilpligtes at betale et beløb på 1 488 287,50 EUR svarende til de morarenter, der skal tilbagebetales selskabet.

- Beløbet tillægges morarenter for perioden fra den 27. juli 2000 indtil datoen for afsigelsen af nærværende dom.

 - Det fastslås, at der påløber renter af disse to beløb fra afsigelsen af nærværende dom, indtil betaling sker.
- 14 Ved særskilt dokument indleveret til Rettens Justitskontor den 10. juni 2003 har Kommissionen fremsat en formalitetsindsigelse i henhold til artikel 114, stk. 1, i Rettens procesreglement, hvori den har nedlagt følgende påstande:
- Sagen afvises.

 - Sagsøgeren tilpligtes at betale sagens omkostninger.
- 15 Sagsøgeren har i sine bemærkninger til formalitetsindsigelsen, som blev indleveret til Rettens Justitskontor den 21. juli 2003, nedlagt påstand om, at formalitetsindsigelsen forkastes, og opretholdt de øvrige påstande i stævningen.
- 16 Ved skrivelse fra Rettens Justitskontor den 20. december 2004 blev parterne opfordret til at fremlægge deres skriftlige bemærkninger med hensyn til den eventuelle relevans af Domstolens dom af 9. december 2004 i sagen Kommissionen mod Greencore (sag C-123/03 P, Sml. I, s. 11647, herefter »Greencore-dommen«) med henblik på løsningen af nærværende tvist. Sagsøgeren og Kommissionen har efterkommet denne opfordring ved skrivelser indleveret til Rettens Justitskontor henholdsvis den 14. og den 18. januar 2005.

Om formaliteten

- 17 I henhold til procesreglementets artikel 114, stk. 1, kan Retten, såfremt en part ønsker det, tage stilling til, om sagen bør afvises, uden at indlede behandlingen af sagens realitet. I henhold til samme artikels stk. 3 forhandles der mundtligt om begæringen, medmindre Retten bestemmer andet. I den foreliggende sag finder Retten, at de oplysninger, der fremgår af sagen, er tilstrækkelige, og at det ikke er nødvendigt at indlede den mundtlige forhandling.

Parternes argumenter

- 18 Kommissionen har anført, at et erstatningssøgsmål i henhold til artikel 288, stk. 2, EF ganske vist er et selvstændigt retsmiddel inden for fællesskabsretten, således at den omstændighed, at et annullationssøgsmål afvises, ikke i sig selv medfører afvisning af erstatningssøgsmålet. Et erstatningssøgsmål skal dog ifølge retspraksis afvises, såfremt der med søgsmålet reelt tilsigtes en ophævelse af en individuel beslutning, der er blevet endelig, og såfremt søgsmålet, hvis sagsøgeren fik medhold, ville medføre, at retsvirkningerne af beslutningen blev ophævet (Domstolens dom af 26.2.1986, sag 175/84, Krohn mod Kommissionen, Sml. s. 753, præmis 32 og 33, Rettens dom af 15.3.1995, sag T-514/93, Cobrecaf m.fl. mod Kommissionen, Sml. II, s. 621, præmis 58 og 59, af 17.10.2002, sag T-180/00, Astipesca mod Kommissionen, Sml. II, s. 3985, præmis 139, og af 3.4.2003, forenede sager T-44/01, T-119/01 og T-126/01, Vieira og Vieira Argentina mod Kommissionen, Sml. II, s. 1209, præmis 213).
- 19 I det foreliggende tilfælde vedtog Kommissionen den 29. december 2000 en individuel beslutning om afslag på sagsøgerens krav på betaling af morarenter. Denne beslutning er blevet endelig, eftersom sagsøgeren ikke har anlagt et annullationssøgsmål i henhold til artikel 230 EF inden fristen på to måneder efter meddelelsen heraf, forlænget med afstandsfristen.

- 20 I henhold til førnævnte retspraksis skal nærværende erstatningssøgsmål således afvises, eftersom det tilsigter at ophæve retsvirkningerne af denne beslutning ved at pålægge Kommissionen at udbetale de afslåede morarenter.
- 21 Kommissionen har i sine bemærkninger til Greencore-dommen anført, at denne dom modsætningsvis bekræfter det synspunkt, som Kommissionen har fremført i forbindelse med nærværende sag. Eftersom sagsøgeren ikke har reageret rettidigt på beslutningen af 29. december 2000, hvorved Kommissionen udtrykkeligt afslog at betale de i skrivelsen af 16. november 2000 krævede morarenter, kan selskabet ikke længere anfægte dette afslag, hvad enten dette sker ved et annullationssøgsmål eller ved et erstatningssøgsmål til prøvelse af den manglende besvarelse af det nye krav, som blev fremsat den 21. marts 2002.
- 22 Sagsøgeren har i stævningen anført, at betaling af morarenter af den som følge af en annullationsdom tilbagebetalte bødes hovedstol udgør en foranstaltning til opfyldelse af denne dom, som Kommissionen er forpligtet til at træffe i henhold til artikel 233 EF og 288 EF, selv i tilfælde, hvor der ikke foreligger nogen fejl, som kan pådrage Fællesskabet ansvar. Kommissionens undladelse af at træffe en sådan foranstaltning åbner følgelig mulighed for anlæggelse af et erstatningssøgsmål i henhold til artikel 233, stk. 2, EF og artikel 288 EF.
- 23 Sagsøgeren har i sine bemærkninger til formalitetsindsigelsen anfægtet, at den af Kommissionen påberåbte dom i sagen Vieira og Vieira Argentina mod Kommissionen, nævnt ovenfor i præmis 18, er relevant. I den sag, som gav anledning til dommen, blev det af Vieira Argentina anlagte erstatningssøgsmål nemlig afvist med den begrundelse, at søgsmålet reelt tilsigtede betaling af et beløb, der skulle yde kompensation for retsvirkningerne af en beslutning om suspension af økonomisk støtte, til prøvelse af hvilken sagsøgeren ikke rettidigt havde anlagt et annullationssøgsmål, selv om den omstændighed, at sagsøgeren fik medhold i et sådant søgsmål, ville have ført til, at de pågældende retsvirkninger var blevet ophævet i betragtning af de opfyldelsesforanstaltninger, Kommissionen i henhold til artikel 233 EF ville have haft pligt til at træffe (jf. dommens præmis 215). I den foreliggende sag har sagsøgeren imidlertid netop rettidigt anlagt et annullationssøgsmål til prøvelse af

cement-beslutningen. Denne beslutning blev ophævet ved cement-dommen, og betaling af de krævede renter udgør kun en af de foranstaltninger, som Kommissionen var forpligtet til at træffe til opfyldelse af denne dom. Erstatnings-søgsmålet tilsigter således at sanktionere Kommissionens manglende overholdelse af forpligtelsen i artikel 233, stk. 1, EF, og det adskiller sig fra annullationssøgsmålet derved, at det ikke tilsigter en ophævelse af en bestemt foranstaltning, men derimod erstatning for det tab, som er forvoldt af en institution (jf. Rettens dom af 24.10.2000, sag T-178/98, Fresh Marine mod Kommissionen, Sml. II, s. 3331, præmis 45).

- 24 Sagsøgeren har tilføjet, at artikel 233 EF i bestemmelsens stykke 2 pålægger den berørte institution at erstatte det yderligere tab, som i givet fald er opstået på grund af den ulovlige retsakt, der er annulleret. I denne forbindelse er det efter artikel 233 EF ikke nogen betingelse for at erstatte dette tab, at der er begået en ny fejl, som er forskellig fra den oprindelige ulovlige retsakt, der er annulleret, men der skal efter artikel 233 EF ydes erstatning for det tab, som skyldes denne retsakt, og som varer ved, efter at den er annulleret, og efter at administrationen har opfyldt annullationsdommen (Domstolens dom af 14.5.1998, sag C-259/96 P, Rådet mod De Nil og Impens, Sml. I, s. 2915, præmis 2).
- 25 I den foreliggende sag tilsigter det af sagsøgeren anlagte søgsmål netop at opnå erstatning for det tab, der ikke følger af beslutningen af 29. december 2000 om afslag på betaling af de krævede morarenter, men af cement-beslutningen. Dette tab vedvarer efter ophævelsen af sidstnævnte beslutning som følge af Kommissionens mangelfulde opfyldelse, henset til artikel 233, stk. 1, EF, af cement-dommen. Logisk set vil en sådan mangelfuld opfyldelse kun kunne sanktioneres i forbindelse med et erstatningssøgsmål som omhandlet i artikel 233, stk. 2, EF.
- 26 Sagsøgeren har i sine bemærkninger til Greencore-dommen anført, at denne dom er irrelevant med henblik på løsningen af nærværende tvist, eftersom Domstolen heri traf afgørelse i forbindelse med et annullationssøgsmål i henhold til artikel 230 EF og ikke, som i den foreliggende sag, i forbindelse med et erstatningssøgsmål i henhold til artikel 233 EF og artikel 288 EF.

- 27 Sagsøgeren har tilføjet, at spørgsmålet, om erstatningssøgsmålet kan fremmes til realitetsbehandling, og om der bør gives sagsøgeren medhold i et tilfælde som det foreliggende, bekræftes af Corus-dommen, henset til den foreliggende ækvivalens mellem dels artikel 34, stk. 1, andet punktum, KS og artikel 233 EF, dels artikel 34, stk. 2, KS og artikel 288 EF. I lyset af ovennævnte dom er et annullationssøgsmål derimod ikke et hensigtsmæssigt retsmiddel med henblik på at kræve betaling af morarenter i et sådant tilfælde.
- 28 Da et erstatningssøgsmål foreldes fem år efter, at den omstændighed, der ligger til grund for kravet, er indtrådt, dvs. i det foreliggende tilfælde Kommissionens mangelfulde opfyldelse af cement-dommen, skal nærværende søgsmål antages til realitetsbehandling.

Rettens bemærkninger

- 29 Med henblik på en stillingtagen til spørgsmålet, om nærværende erstatningssøgsmål kan antages til realitetsbehandling, bør det først afgøres dels, hvilke forpligtelser der i henhold til artikel 233 EF påhviler Kommissionen ved opfyldelse af en dom om ophævelse eller nedsættelse af en bøde, som er pålagt en virksomhed for overtrædelse af traktatens konkurrenceregler, dels, hvilke retsmidler der står til rådighed for nævnte virksomhed i tilfælde af, at Kommissionen tilsidesætter de pågældende forpligtelser.
- 30 Hvad først angår afgørelsen af, hvilke forpligtelser der i henhold til artikel 233 EF påhviler Kommissionen ved opfyldelse af en dom om ophævelse eller nedsættelse af en bøde, som er pålagt en virksomhed for overtrædelse af traktatens konkurrenceregler, omfatter disse først og fremmest en forpligtelse for Kommissionen til helt eller delvist at tilbagebetale den af pågældende virksomhed erlagte bøde, såfremt erlæggelsen må anses for uberettiget ifølge annullationsafgørelsen. Denne forplig-

telse omfatter ikke blot tilbagebetaling af det fejlagtigt erlagte beløb, men også renter af dette beløb (jf. analogt, hvad angår den tilsvarende bestemmelse i artikel 34, stk. 1, andet punktum, KS, Corus-dommen, præmis 52 og 53).

31 Følgelig har Kommissionen ved ikke at betale morarenter af den som følge af en sådan dom tilbagebetalte bøde undladt at gennemføre en til dommens opfyldelse nødvendig foranstaltning, og har som følge heraf tilsidesat de forpligtelser, som påhviler den i henhold til artikel 233 EF (jf. analogt Corus-dommen, præmis 58).

32 I denne forbindelse præciseres, at selv om det af sagsøgeren påberåbte tab, som består i, at denne blev berøvet muligheden for at råde over et beløb på 2 522 000 EUR fra den 5. maj 1995 til den 27. juli 2000, skyldes vedtagelsen af cementbeslutningen, består den i denne sag påberåbte fejl ikke i vedtagelsen af denne beslutning, men i Kommissionens undladelse af at betale morarenter af dette beløb (jf. analogt Corus-dommen, præmis 42 ff.)

33 Hvad dernæst angår afgørelsen af, hvilke retsmidler der står til rådighed for den pågældende i tilfælde af, at Kommissionen tilsidesætter de pågældende forpligtelser, fremgår det af retspraksis, at disse består enten i et passivitetssøgsmaal som omhandlet i artikel 232 EF (jf. i denne retning Domstolens dom af 26.4.1988, forenede sager 97/86, 99/86, 193/86 og 215/86, Asteris m.fl. mod Kommissionen, Sml. s. 2181, præmis 22-24 og 32, og Greencore-dommen, præmis 46, forslag til afgørelse fra generaladvokat Jacobs i Greencore-dommen, Sml. I, s. 11647, på s. 11649, punkt 22, Rettens dom af 18.9.1996, sag T-387/94, Asia Motor France m.fl.

mod Kommissionen, Sml. II, s. 961, præmis 40, og af 19.2.2004, forenede sager T-297/01 og T-298/01, SIC mod Kommissionen, Sml. II, s. 743, præmis 31) eller i et erstatningssøgsmål som omhandlet i artikel 233 EF og artikel 288, stk. 2, EF (jf. i denne retning Rettens dom af 8.10.1992, sag T-84/91, Meskens mod Parlamentet, Sml. II, s. 2335, præmis 81, stadfæstet ved Domstolens dom af 9.8.1994, sag C-412/92 P, Parlamentet mod Meskens, Sml. I, s. 3757, af 28.9.1999, sag T-48/97, Frederiksen mod Parlamentet, Sml. Pers. I-A, s. 167, og II, s. 867, præmis 96, og af 12.12.2000, sag T-11/00, Hautem mod EIB, Sml. II, s. 4019, præmis 43 og 51, samt kendelse afsagt af formanden for Rettens Anden Afdeling den 4.11.2003, sag T-161/03, Cascades mod Kommissionen, ikke trykt i Samling af Afgørelser; jf. ligeledes analogt artikel 34, stk. 2, KS, og Corus-dommen, præmis 49).

34 Begge disse alternative retsmidler er underlagt betingelser og særlige formforskrifter.

35 Hvis den pågældende vælger det retsmiddel, der består i anlæggelse af et passivitetssøgsmål, påhviler det ham således at efterkomme forskrifterne i artikel 232, stk. 2, EF, som har følgende ordlyd:

»[Et passivitetssøgsmål] kan kun antages til behandling, hvis den pågældende institution har været opfordret til at handle. Hvis institutionen ikke har taget stilling inden to måneder efter denne opfordring, kan klagen indbringes inden for en frist på yderligere to måneder.«

36 Det fremgår i øvrigt af fast retspraksis, at institutionens afvisning af at handle i overensstemmelse med en sådan opfordring udgør en stillingtagen, som bringer passiviteten til ophør, og at en sådan afvisning udgør en anfægtelig retsakt i henhold

til artikel 230 EF (jf. f.eks. dommen i sagen Asteris m.fl. mod Kommissionen, præmis 32 og 33).

- 37 Hvis den pågældende derimod vælger det alternative retsmiddel, der består i anlæggelse af et erstatningssøgsmål, påhviler det ham herefter at efterkomme bestemmelserne i artikel 46 i statuten for Domstolen, som har følgende ordlyd:

»Krav mod Fællesskaberne, der støttes på ansvar uden for kontraktforhold, forældes fem år efter, at den omstændighed, der ligger til grund for kravet, er indtrådt. Forældelsen afbrydes enten ved indgivelse af stævning til Domstolen, eller ved, at den skadelidte forud gør sit krav gældende over for vedkommende fællesskabsinstitution. I sidstnævnte tilfælde skal sag anlægges inden den frist på to måneder, der er omhandlet i [...] artikel 230 [EF] [...]; i påkommende tilfælde finder bestemmelserne i [...] artikel 232, stk. 2, [EF] [...] anvendelse.«

- 38 Denne bestemmelse kan imidlertid ikke fortolkes således, at en person, som forudgående rejser et krav over for den kompetente institution inden den femårsfrist, som er fastsat i bestemmelsen, skal anses for at have fortabt sin ret, hvis han ikke anlægger et erstatningssøgsmål enten inden for den frist på to måneder, der er fastsat i artikel 230 EF, i det tilfælde, hvor han får meddelelse om, at kravet er afvist, eller inden for den frist på to måneder, der er fastsat i artikel 232, stk. 2, EF, i det tilfælde, hvor den pågældende institution ikke har taget stilling inden to måneder efter fremsættelsen af dette krav.

- 39 Det følger nemlig af selve ordlyden af andet og tredje punktum i artikel 46 i statuten for Domstolen, at denne bestemmelse ikke tilsigter at forkorte forældelsesfristen på fem år, men at den tilsigter at beskytte de pågældende ved at undlade at tage hensyn til visse perioder ved beregningen af nævnte frist. Følgelig har tredje punktum i artikel 46 i statuten for Domstolen kun til formål at udsætte udløbet af fristen på

fem år, når en stævning eller forudgående fremsættelse af krav inden for denne frist får fristerne efter artikel 230 EF eller 232 EF til at løbe. I intet tilfælde kan en anvendelse af bestemmelsen føre til, at den femårige forældelse, der er fastsat i første punktum i artikel 46, forkortes, (jf., vedrørende den tilsvarende bestemmelse i artikel 43 i den tidligere statut (EF) for Domstolen, Domstolens dom af 14.7.1967, forenede sager 5/66, 7/66 og 13/66-24/66, Kampffmeyer m.fl. mod EØF-Kommissionen, Sml. 1965-1968, s. 381, org.ref.: Rec. s. 317, på s. 337, herefter »Kampffmeyer-dommen«, og af 5.4.1973, sag 11/72, Giordano mod Kommissionen, Sml. s. 417, herefter »Giordano-dommen«, præmis 5-7, samt Rettens kendelse af 4.8.1999, sag T-106/98, Fratelli Murri mod Kommissionen, Sml. II, s. 2553, præmis 29).

- 40 Eftersom den påståede fejl i den foreliggende sag består i Kommissionens undladelse af at gennemføre en til cement-dommens opfyldelse nødvendig foranstaltning, udløb den femårige forældelsesfrist i artikel 46, første punktum, i statuten for Domstolen efter den 15. marts 2005, henset til den rimelige frist, som den pågældende institution bør råde over til at overholde sine forpligtelser i henhold til artikel 233 EF (jf. analogt artikel 34, stk. 2, KS, og Corus-dommen, præmis 44).
- 41 Det er korrekt, at sagsøgeren frem for direkte at anlægge et erstatningssøgsmål ved Retten, således som han var berettiget til i henhold til artikel 46 i statuten for Domstolen, valgte forudgående at rette henvendelse til Kommissionen, først ved fax af 24. maj 2000 og dernæst ved skrivelse af 16. november 2000, hvori institutionen blev anmodet om at foretage betaling af morarenter.
- 42 For så vidt som sagsøgerens fax af 24. maj 2000 kan fortolkes som værende en opfordring til at handle som omhandlet i artikel 232, stk. 2, første punktum, EF og i mangel af stillingtagen fra Kommissionens side til denne opfordring ved udløbet af

en frist på to måneder, kunne sagsøgeren have anlagt et passivitetssøgsmål ved Retten inden for en ny frist på to måneder i henhold til artikel 232, stk. 2, andet punktum, EF.

- 43 Under alle omstændigheder kunne sagsøgeren, eftersom Kommissionens skrivelse af 29. december 2000, således som det fremgår af selve skrivelserens ordlyd (jf. ovenfor i præmis 8), klart gav udtryk for institutionens afvisning af at handle i overensstemmelse med begæringen af 16. november 2000, have anlagt et annullationssøgsmål i henhold til artikel 230 EF til prøvelse af denne retsakt (jf. ovenfor i præmis 36).
- 44 I denne forbindelse bemærkes, at Domstolen i Greencore-dommen (præmis 47) udtrykkeligt fandt, at en skrivelse fra Kommissionen, der afviste en virksomheds ret til at kræve renter af det tilbagebetalte beløb, under omstændigheder, som i det væsentlige svarer til dem, der er beskrevet ovenfor i præmis 43, udgjorde en afvisning af at betale renter og derfor udgjorde en anfægtelig retsakt i henhold til artikel 230 EF.
- 45 Det bør tilføjes, at Domstolen i samme Greencore-dom (præmis 46) fandt, at det forhold, at den pågældende virksomhed ikke havde anvendt den procedure, der er fastsat i af artikel 232 EF, under omstændigheder, der i det væsentlige svarer til dem, der er beskrevet ovenfor i præmis 42, ikke havde indflydelse på, om det annullationssøgsmål, som blev anlagt efterfølgende, kunne antages til realitetsbehandling.
- 46 Henset til den ovenfor i præmis 39 nævnte retspraksis fra Domstolen kan ingen af de tre omstændigheder, der er nævnt ovenfor i præmis 41-43, imidlertid anses for relevante med henblik på vurderingen af, hvorvidt nærværende erstatningssøgsmål kan antages til realitetsbehandling.

- 47 Navnlig fremgår det ikke af Greencore-dommen, at Domstolen har taget stilling til et tilfælde vedrørende anvendelse af artikel 46 i statuten for Domstolen, eller, så meget desto mere, at den har haft til hensigt at foretage en ændring af retspraksis i forhold til Kampffmeyer-dommen og Giordano-dommen.
- 48 Det bør herefter anses for godtgjort, at der i det foreliggende tilfælde ikke kan gøres nogen formalitetsindsigelse gældende over for nærværende erstatningssøgsmål, enten om, at det passivitetssøgsmål, sagsøgeren eventuelt kunne have anlagt ved Kommissionens manglende besvarelse af selskabets fax af 24. maj 2000, er forældet, eller at det annullationssøgsmål, den pågældende kunne have anlagt efter den udtrykkelige afvisning af selskabets anmodning af 16. november 2000, er forældet.
- 49 Denne konklusion kan ikke anfægtes ved den af Kommissionen anførte retspraksis (jf. ovenfor i præmis 18), hvorefter et erstatningssøgsmål skal afvises fra realitetsbehandling, såfremt der med søgsmålet reelt tilsigtes en ophævelse af en individuel beslutning, der er blevet endelig, og såfremt søgsmålet, hvis sagsøgeren fik medhold, ville medføre, at retsvirkningerne af beslutningen blev ophævet.
- 50 Som sagsøgeren med rette har anført (jf. ovenfor i præmis 23) er denne retspraksis nemlig helt undtagelsesvis berettiget, henset til princippet om et erstatningssøgsmåls selvstændige karakter i forhold til de øvrige retsmidler, ud fra den betragtning, at den pågældende i henhold til artikel 230 EF har været beføjet til at kræve annullation af selve den retsakt, som han i øvrigt, efter at fristen for anlæggelse af et annullationssøgsmål til prøvelse af denne retsakt er udløbet, påstår, har forvoldt ham et tab. Denne retspraksis finder derfor kun anvendelse i tilfælde af, at det påberåbte tab udelukkende følger af en individuel administrativ retsakt, som er blevet endelig, og som den pågældende kunne have anfægtet ved anlæggelse af et annullationssøgsmål. I dommen i sagen Krohn mod Kommissionen, nævnt ovenfor i præmis 18, fandt Domstolen således (præmis 32), at den omstændighed, at der foreligger en individuel afgørelse, der er blevet endelig, ikke er til hinder for at antage et erstatningssøgsmål til realitetsbehandling, idet den imidlertid tog forbehold (præmis 33) for særtilfælde, som under alle omstændigheder ikke foreligger i nærværende sag.

- 51 I det foreliggende tilfælde følger det af sagsøgeren påberåbte tab nemlig ikke af Kommissionens skrivelse af 29. december 2000 eller af nogen anden administrativ retsakt, som selskabet kunne have anfægtet, men af Kommissionens retsstridige undladelse af i strid med de forpligtelser, som påhviler den i henhold til artikel 233 EF, at gennemføre en til cement-dommens opfyldelse nødvendig foranstaltning. Eftersom sagsøgeren ikke kunne anfægte en sådan undladelse ved et annullations-søgsmål, er den af Kommissionen nævnte retspraksis irrelevant i det foreliggende tilfælde.
- 52 I øvrigt bemærkes henset til præmis 46 i Greencore-dommen (jf. ovenfor i præmis 45), at det forhold, at sagsøgeren ikke har anvendt den procedure, der er fastsat i artikel 232 EF, for at tvinge Kommissionen til at betale de krævede renter, ikke har indflydelse på spørgsmålet om, hvorvidt nærværende erstatningssøgsmål kan antages til realitetsbehandling.
- 53 Herefter bør Kommissionens formalitetsindsigelse forkastes, og sagen fremmes til fortsat behandling.

Sagens omkostninger

- 54 Afgørelsen om sagens omkostninger udsættes.

På grundlag af disse præmisser

bestemmer

RET TEN (Anden Afdeling)

- 1) **Kommissionen for De Europæiske Fællesskabers formalitetsindsigelse forkastes.**
- 2) **Der fastsættes en frist for Kommissionen til at indlevere et svarskrift.**
- 3) **Afgørelsen om sagens omkostninger udsættes.**

Således bestemt i Luxembourg den 4. maj 2005.

H. Jung

Justitssekretær

J. Pirrung

Afdelingsformand